

SPRÁVA O ČINNOSTI ŠTÁTNEHO ARCHÍVU V PREŠOVE ZA ROK 2021

Štátny archív v Prešove (ďalej len ŠAPO) je zariadením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Má dve oddelenia – oddelenie spracúvania archívnych dokumentov (ďalej len OSAD), oddelenie služieb verejnosti (ďalej len OSV) a do jeho územného obvodu patrí 7 pracovísk – špecializované pracovisko Spišský archív v Levoči, pracovisko Archív Bardejov, pracovisko Archív Humenné, pracovisko Archív Poprad, pracovisko Archív Stará Ľubovňa, pracovisko Archív Svidník a pracovisko Archív Vranov nad Topľou.

A. Personálny stav

K 31. decembru 2021 mal Štátny archív v Prešove 57 zamestnancov. V stálej štátnej službe bolo obsadených 50 štátnozamestnaneckých miest, v dočasnej štátnej službe 2 a vo verejnom záujme 5. Počas roka 2021 došlo k viacerým personálnym zmenám:

Štátny archív v Prešove, oddelenie služieb verejnosti – k 31. októbru 2021 odišla do dôchodku Zuzana Kolesárová. Na jej miesto v štátnej službe – radca bola presunutá k 15. novembru 2021 Alena Kandrová. Jej miesto v štátnej službe – hlavný referent bolo zrušené.

Spišský archív v Levoči – k 1. máju 2021 nastúpil PhDr. Lukáš Dzurilla na voľné miesto v štátnej službe – samostatný radca. Gabriela Baranová bola v dočasnej štátnej službe jeden mesiac (21 dní), keď Ing. Vladimír Chovanec zastupoval na pracovisku Archív Svidník vedúcu archívu od 15. apríla 2021 do 31. mája 2021 počas jej rodičovskej dovolenky (33 dní).

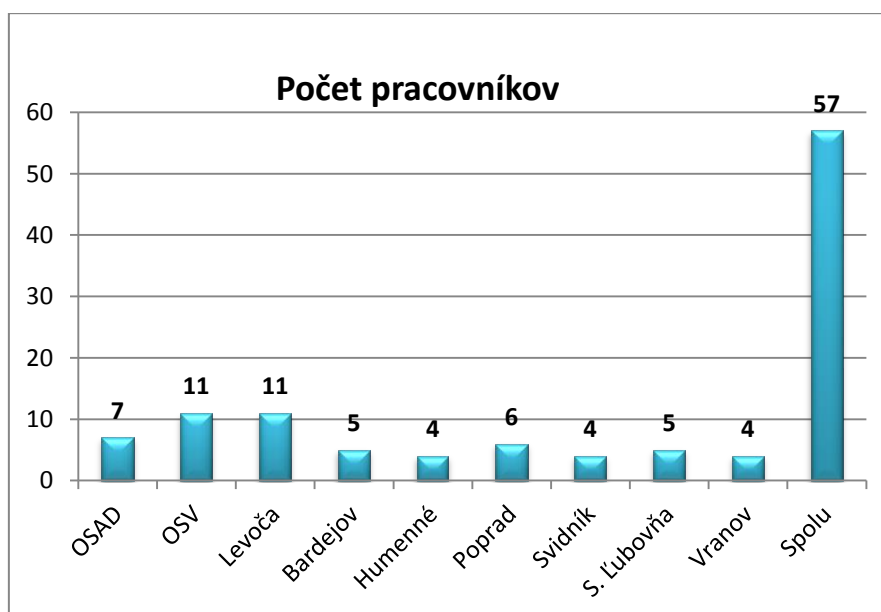
Archív Bardejov – k 1. februáru 2021 bola na miesto v štátnej službe prijatá Mgr. Ingrida Hegedušová.

Archív Humenné – k 30. júnu 2021 odišla do dôchodku vedúca pracoviska Mgr. Mária Novosádová, PhD. Na jej miesto nastúpila k 1. júlu 2021 Mgr. Štefánia Trusáková. Bc. Petra Ufnárová nastúpila ako hlavný referent k 15. novembru 2021.

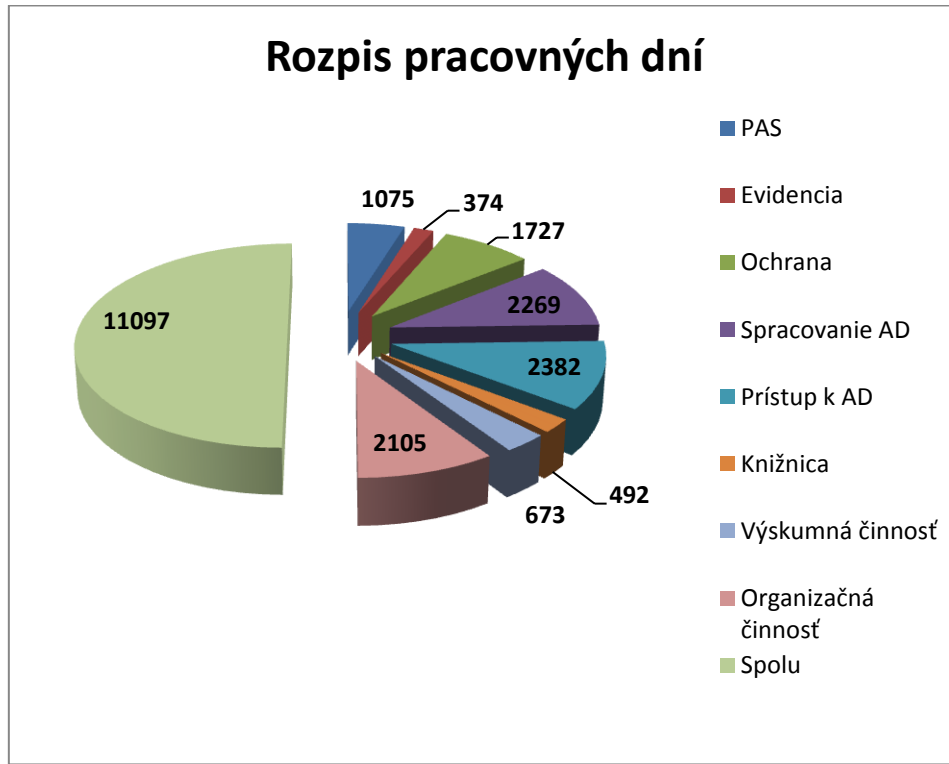

Archív Stará Ľubovňa – k 15. marcu 2021 bola na voľné miesto v štátnej službe po vonkajšom výberovom konaní prijatá Mgr. Katarína Guregová. K 1. máju 2021 nastúpila do dočasnej štátnej služby Luboslava Hal'ková.

Archív Svidník – od 1. januára do 14. apríla 2021 bola Mgr. Lenka Badidová poverená zastupovaním vedúcej Mgr. Veroniky Havadejovej, ktorá bola na rodičovskej dovolenke. Od 15. apríla do 31. mája 2021 zastupoval vedúcu po absolvovaní výberového konania Ing. Vladimír Chovanec. Od 1. júna 2021 sa po ukončení rodičovskej dovolenky na miesto vedúcej vrátila Mgr. Veronika Havadejová.

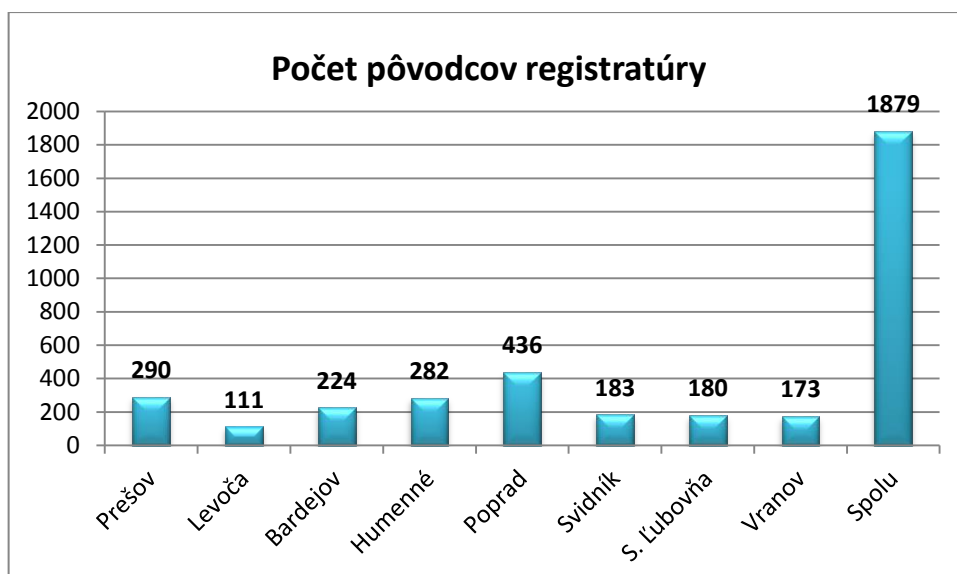

B. Rozpis pracovných dní na plnenie úloh vo vykazovanom roku

C1. Predarchívna starostlivosť

Štátny archív v Prešove eviduje v predarchívnej starostlivosti 1879 pôvodcov registratúry. V priebehu roka bolo pôvodcom poskytnutých 830 konzultácií a inštrukcií. Štátny odborný dozor bol vykonaný v 70 subjektoch, zásadné porušenia zákonov a vyhlášky neboli zistené.

Archívu bolo predložených 56 registratúrnych poriadkov pôvodcov, z toho schválených reg. poriadkov a reg. plánov pôvodcov I. kat. bolo 44 a pôvodcov II. kat. 12. Subjekty predložili 540 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov, z toho schválených bolo 533. Subjekty využívali aj personalizované prostredie v Elektronickom archíve Slovenska (ďalej len ISEA). Prostredníctvom ISEA bolo predložených 226 elektronických návrhov na vyradenie. Počet rozhodnutí bolo 189, počet pozastavených návrhov bolo 7 a počet návrhov vzatých na vedomie bolo 12. Štátny archív v Prešove prebral celkovo 78,58 bm archívnych dokumentov.

C2. Evidencia archívneho dedičstva SR

V Štátnom archíve v Prešove je uložených 5400 archívnych súborov v množstve 20 877,327 bm. Z nich je 5269 spravovaných archívom v množstve 20 169,067 bm. Na základe depozitnej zmluvy je archívom spravovaných 40 súborov v množstve 405,29 bm. U pôvodcov, ktorí nezriadili archív je dočasne uložených 91 súborov v množstve 302,97 bm. V archívoch pôvodcov je uložených 6 súborov v množstve 623,87 bm. Archív prevzal 8 prírastkov archívnych súborov v množstve 8,025 bm. Úbytok predstavoval 101 archívnych súborov v množstve 361,79 bm.

V priebehu celého roka bola vykonávaná revízia a opravy ELAF. Zároveň sa aktualizovali údaje v ELAF tak, aby korešpondovali s údajmi v aplikácii ISEA. V Oddelení spracúvania archívnych dokumentov Štátneho archívu v Prešove bolo vykonané aj vyplňanie údajov pre tvorbu lokačného prehľadu v aplikácii WinAfondy s priamym lokalizovaním fondov a zbierok v príslušnej karte archívneho fondu.

C3. Ochrana archívnych dokumentov

Štátny archív v Prešove spolu s pracoviskami sídli v 14 budovách. Celková kapacita všetkých depotov archívu je 28 075,900 bm. Voľná kapacita depotov je 7 485,443 bm.

Štátny archív v Prešove sídli v dvoch budovách. V depotoch sú stacionárne a kompaktné mobilné regály s celkovou kapacitou 5235,900 bm. Voľná kapacita depotov je 1352,095 bm.

Uložené archívne dokumenty nemajú primeraný klimatický režim. Tento je pracovníkmi pravidelne kontrolovaný a upravovaný za pomoci odvlhčovačov a vetrania. V roku 2021 naďalej prebiehalo sceľovanie archívnych fondov, výmena poškodených škatúl a ich štítkovanie. Pracovníci vykonali súčasne revíziu zloženia príslušného archívneho fondu. Niekoľko dní venovali zamestnanci dislokácii archívnych dokumentov a zariadenia v rámci budov archívu. Vypomáhali pri sťahovaní archívnych dokumentov v pracovisku Archív Humenné a v pracovisku Archív Poprad, kde bolo nutné po prasknutí potrubia presťahovať dokumenty z niekoľkých archívnych skladov. Komplexnú záchrannú rekonštrukciu a profesionálnu digitalizáciu v Spišskom archíve v Levoči podstúpili dve (mimoriadnym spôsobom) poškodené cirkevné matriky.

Spišský archív v Levoči sídli v troch budovách na námestí. Patria k chráneným objektom v pamiatkovej rezervácii Levoče, ktorá je zaradená vo svetovom dedičstve UNESCO.

Vo všetkých troch objektoch je nainštalovaná protipožiarna signalizácia (EPS), budovy č. 60-61 sú vybavené tiež bezpečnostnou signalizáciou proti vlámaniu (EZS). Budovy však postupne chátrajú, dlhé roky sa do nich takmer neinvestovalo. Najpálčivejším problémom sú

opadávajúce omietky vstupných chodieb, schodišť, dvorov i fotolaboratória. Ukazuje sa aj potreba rekonštrukcie fasád všetkých troch budov. Rok čo rok písomne žiadame o tieto rekonštrukčné práce, žiaľ, doteraz bezúspešne, no na jeseň minulého roku bola Centrom podpory v Prešove prisľúbená rekonštrukcia fasády Turzovho domu, chodieb, prednáškovej miestnosti i knižnice. Stále aktuálnou zostáva výmena zastaralých akumulčných pecí. Uložené archívne súbory tak nemajú primeraný klimatický režim aj napriek doplneniu vlhkomerov s teplomeri. Tento pravidelne kontrolovala a upravovala pracovníčka archívu. V depotoch sú stacionárne a kompaktné mobilné regály s celkovou kapacitou 6500 bm. Voľná kapacita depotov je 1991,935 bm. V roku 2021 naďalej prebiehalo sceľovanie archívnych fondov, výmena poškodených škatúl a ich štítkovanie. Taktiež sa pripravovali časti archívnych fondy Andrášiovcov na delimitáciu do ŠAKE, pracovisko Archívu Rožňava. Do týchto prác sa zapojili takmer všetci pracovníci.

Archív Bardejov sídli v samostatnej účelovej budove, ktorá bola daná do užívania v roku 1995. Pozostáva z dvoch častí: administratívnej a depotnej. Budova, vrátane pozemku, je vlastníctvom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. V budove je nainštalovaná elektronická požiarna signalizácia typu SCHRACK. Chýba však priame napojenie na signalizačný pult hasičského útvaru. Budova je zabezpečená aj elektronickým signalizačným zariadením s priamym napojením na Okresné riaditeľstvo PZ v Bardejove. V zimných mesiacoch sú priestory v budove vykurované vlastnou plynovou kotolňou typu Viadrus. V depotoch archívu sú stacionárne a kompaktné mobilné regály s celkovou úložnou kapacitou 3870 bm, z čoho 1799,84 bm je voľných. Zamestnanci pravidelne vykonávajú sledovanie teploty a vlhkosti v depotoch. Aj v tomto roku prebiehali pomocné archívne práce ako štítkovanie, škatuľovanie a sceľovanie archívnych fondov. Poverené pracovníčky vykonávali plánovanú revíziu archívnych fondov a dokumentov, v ktorej sa bude pokračovať aj v nasledujúcom roku.

Archív Humenné sídli v dvoch budovách, prenajatých od mesta. Celková kapacita depotov je 1860 bm. Voľná kapacita depotov je 29,348 bm. Stav budov je viac-menej nezmenený. Naďalej pretrvávajú rôzne materiálo-technické problémy. V zime staré elektrické pece nestačia vykúriť niektoré priestory archívu a dochádza k ich výpadkom (hlavne v depotoch). Revízia zabezpečovacieho systému nebola vykonaná už 9 rokov. Naďalej prebiehal proces sceľovania archívnych fondov, ich dislokácia; škatuľovanie a štítkovanie archívnych fondov; tvorba lokačných prehľadov.

Archív Poprad sídli v dvoch meštianskych domoch zo 17. a 18. storočia v mestskej pamiatkovej rezervácii Spišská Sobota, ktoré sú vyhlásené za kultúrne pamiatky. Pre svoje účely využíva aj depot v budove Okresného úradu v Poprade (bývalá jedáleň a kuchyňa) získaný v roku 2016. Celková kapacita depotov je 3600 bm, voľná kapacita je 470,560 bm. V budove v Spišskej Sobote sa nachádza 12 depotov, ktorých úložné kapacity sú už vyčerpané. Vybavené sú

elektrickou požiarou signalizáciou (EPS) a elektrickou zabezpečovacou signalizáciou (EZS). V roku 2021 bola plánovaná rekonštrukcia poškodenej fasády a výmena dvoch dvojkrídlových vstupných dverí a jedných jednokrídlových. Táto rekonštrukcia sa neuskutočnila. V dôsledku havárie vody bol zaplavený depot (miestnosť č. 104) a pracovníčky archívu museli v rámci záchrany archívnych dokumentov vystáť 102,13 bm vzácných archívnych fondov – Magistrát mesta Spišská Sobota, Magistrát mesta Poprad, Mestečko Matejovce, Mestečko Veľká, Papiereň Poprad, Seniorát evanjelickej cirkvi v Poprade, sirotské stolice a i. Dňa 22. novembra 2021 bolo za pomoci archivárov zo Štátneho archívu v Prešove a jeho pracovísk presťahovaných do depotu na Okresnom úrade v Poprade 74,57 bm písomností. Pracovníčky popradského archívu postupne uložili do uvoľnených priestorov 48,30 bm písomností magistrátov miest. Ďalšie čakajú na uloženie po odstránení vlhkosti a vyschnutí múrov v poškodenom depote. V depote v Poprade je uložených cca 400 bm archívneho materiálu. Priestory kuchyne sa zatiaľ nemôžu využívať, lebo čakajú na rekonštrukciu.

Archív Svidník sídli v účelovej budove danej do užívania archívu v roku 1981. Rekonštruovaná bola v rokoch 2006 – 2007. Budova vrátane pozemku je vlastníctvom Ministerstva vnútra SR. Stojí na samostatnom oplotenom pozemku. Archív má štyri depoty vybavené kovovými regálmi. Zamestnanci pravidelne vykonávajú sledovanie teploty a vlhkosti v depotoch. Celková kapacita depotov je 2500 bm, z čoho 760,105 bm je voľných. Aj vo vykazovanom roku prebiehali pomocné archívne práce ako štítkovanie, škatuľovanie a sceľovanie archívnych fondov. Škatuľovanie nebolo možné vykonávať v požadovanom rozsahu z dôvodu absencie archívnych škatúl. V roku 2021 neboli reštaurované žiadne archívne dokumenty.

Archív Stará Ľubovňa sídli v nových priestoroch, v obnovej budove na Prešovskej 3 v Starej Ľubovni, ktorá je majetkom MV SR. Aj v tomto roku prebiehali práce – štítkovanie, sceľovanie a prenášanie fondov

a delimitácia archívnych fondov, paginovanie. V archíve s celkovou úložnou kapacitou cca 2010 bm je 267,860 bm voľných regálov.

Archív Vranov nad Topľou sídli v účelovej budove. Pracovisko je vybavené v depotoch č. 1 a č. 2 mobilným regálovým systémom, depot č. 3 je vybavený stacionárnymi regálmi. Celková kapacita depotov je 2500 bm, voľná kapacita je 813,700 bm. Vlhkosť v depotoch pretrváva. Naďalej sa pravidelne kontroluje momentálna vlhkosť, za pomoci odvlhčovačov a vetrania je minimalizovaná. Opäť však musíme konštatovať, že to problém komplexne nerieši, pretrvávajúcu vlhkosť by bolo vhodné riešiť napr. odizolovaním základového muriva. Pokračovalo scel'ovanie archívnych fondov, výmena poškodených škatúl, štítkovanie a dislokácia archívnych dokumentov. Zamestnanci sa podieľali na prevoze a sťahovaní archívnych dokumentov na pracoviskách v Humennom, Svidníku, Prešove, Levoči a v Poprade.

C.3.1. Mikrosnímkovanie, fotografovanie a digitalizácia archívnych dokumentov

Pokračovalo sa v systematickom digitalizovaní písomností z fondu Magistrát mesta Levoče 2 555 skenov (1573 j.), z toho 790 snímok pečatí (790 predlôh); zo Zbierky pečatidiel 108 snímok (54 j.), z kroniky Viktora Greschika 1 460 skenov (732 predlôh); pečate z Magistrátu mesta Prešov 227 snímok (281 predlôh). Z ostatných rôznych fondov a zbierok pre celé ŠA PO bolo nasnímaných 991 digitálnych kópií archívnych dokumentov (z 991 predlôh). Celkovo bolo vyhotovených 5 341 digitálnych kópií archívnych dokumentov (z 3 577 predlôh), z toho 1 125 snímok pečatí a pečatidiel (z 1 071 predlôh).

C.3.2. Konzervovanie a reštaurovanie archívnych dokumentov

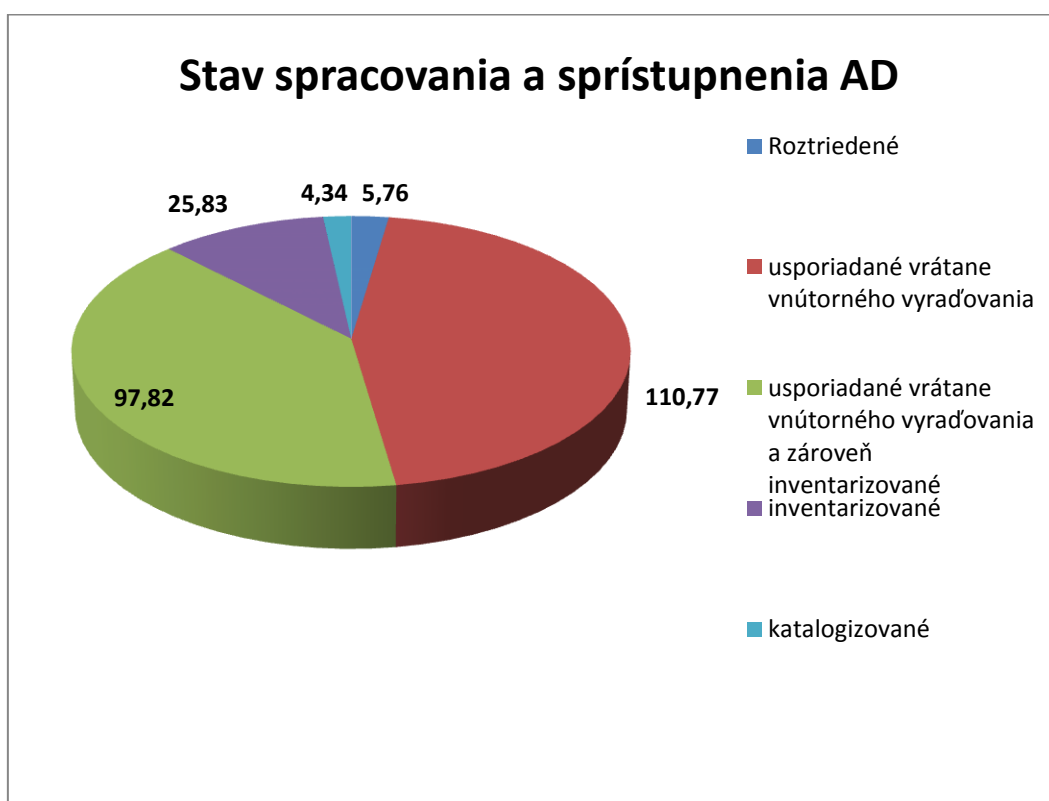
Reštaurátori Martin Petrínek a Peter Petrisko vykonávali práce na tomto úseku pre celý ŠA PO a jeho pracoviská. Z plánovaných úloh plnili všetky, navyše oproti plánovaným úlohám zreštaurovali dve cirkevné matriky pre ŠA PO. Kníhviazačské práce zabezpečoval pre ŠA PO Jakub Sninčák podľa aktuálne predkladaných požiadaviek ŠA PO a jeho pracovísk a schválených p. riaditeľkou.

C4. Filtotéka

Na tomto úseku sa nepracovalo. Vo výkaze uvádzame počet konzervačných a študijných kópií za Špecializované pracovisko Spišský archív v Levoči a Oddelenie služieb verejnosti Štátneho archívu v Prešove.

C5. Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

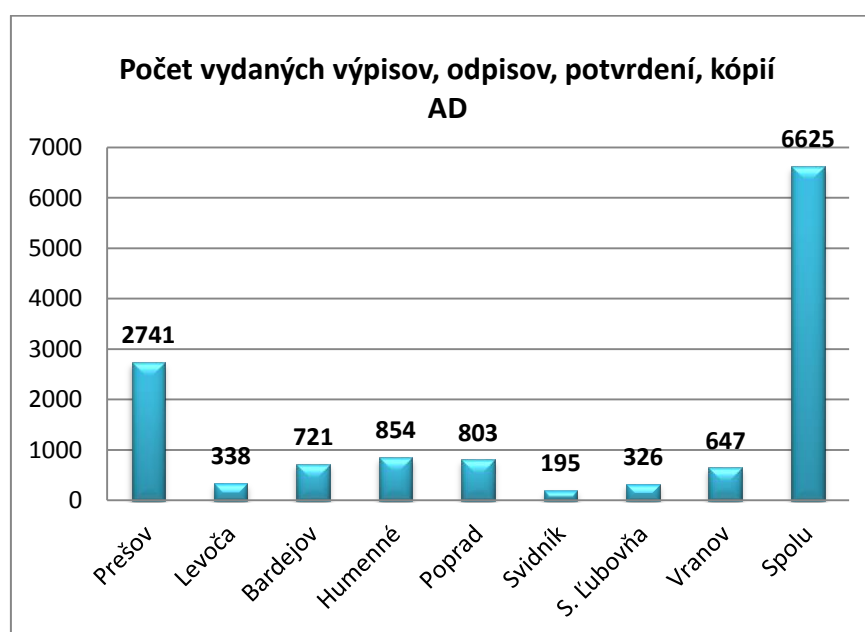
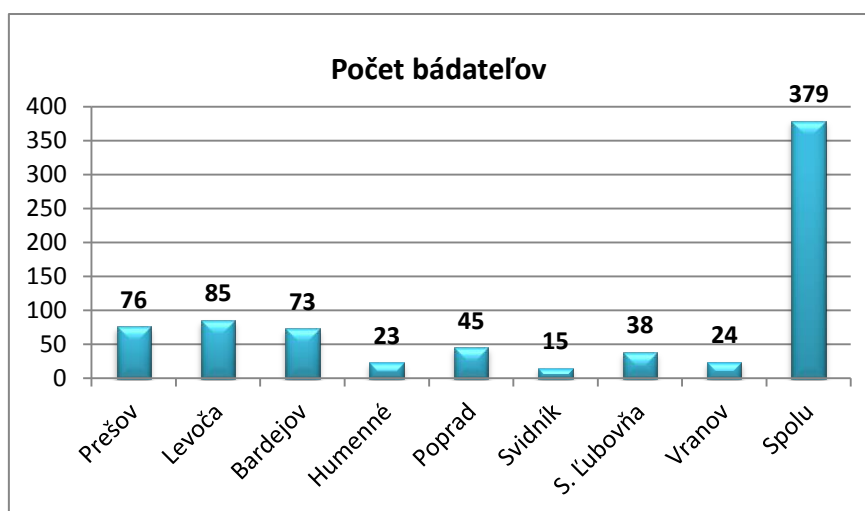
Odborné činnosti vykonávané zamestnancami archívu a jeho pracovísk boli v priebehu roka 2021 upravované podľa aktuálnych potrieb archívu a jeho pracovísk. Roztriedený bol 1 archívny fond v rozsahu 5,76 bm, usporiadaných vrátane vnútorného vyrad'ovania bolo 37 fondov v rozsahu 110,77 bm a 84 kusov, usporiadaných vrátane vnútorného vyrad'ovania a zároveň inventarizovaných bolo 19 fondov v rozsahu 97,82 bm, inventarizovaných bolo 7 fondov v rozsahu 25,83 bm a katalogizovaných bolo 6 fondov v rozsahu 4,34 bm a 415 kusov. Aj v roku 2021 boli archívne pomôcky vyhotovené v textovom editore Word a zaslané OAR na schválenie. Na schválenie OAR bolo odovzdaných aj 23 opisov archívnych fondov a v programe EPAP bolo vyhotovených 180 opisov pečatí a pečatidiel.

C6. Prístup k archívnym dokumentom (bádateľská a správna agenda)

Epidémia koronavírusu najvýraznejšie zasiahla bádateľskú agendu archívu. Kvôli prijatým protipandemickým opatreniam naďalej klesal počet bádateľov v archíve. V roku 2021 ich v archíve študovalo iba 379, z nich 358 pochádzalo zo Slovenska a 21 bolo zo zahraničia. Celkový počet návštev v rámci bádateľskej agendy bol 821. Naopak v správnej agende vzrástol počet vydaných výpisov, odpisov, potvrdení a kópií archívnych dokumentov na 6625. Pracovníci vybavili 3228 žiadostí a 53 rešerší. Za poplatky vybral archív 10 856,43 eur, z nich bolo 4477,43 eur za služby a 6379 eur za správne poplatky.

Bádatelia a klienti využívali aj elektronické formy podávania žiadostí, ktorých vzory sú uverejnené na webovej stránke archívu – <https://www.minv.sk/?tlaciva-a-ziadosti-na-stiahnutie-22>. Archív postupne uverejňuje aj archívne pomôcky – inventáre a katalógy. Zároveň sa pokračuje v digitalizácii archívnych dokumentov pre verejnosť.

C7. Príručná odborná archívna knižnica

Vo všetkých knižniciach sa pokračovalo v revízií a katalogizácii knižničného fondu a evidencii knižných titulov v aplikácii Knižnica. V tejto činnosti sa bude pokračovať aj v roku 2022. Archív k 31. 12. 2021 disponuje 71 079 zväzkami kníh. Katalogizovaných bolo 5720 záznamov. V aplikácii Knižnica bolo evidovaných 7433 titulov. Na štúdium bolo vypožičaných 227 titulov. Nové prírastky boli nadobudnuté kúpou alebo darom. Pracovník Archívu Vranov nad Topľou poverený funkciou „odborného garanta za Knižnicu“ v Štátnom archíve v Prešove poskytoval metodické rady kolegom, praktické návody, inštruktáže, ale aj vlastné poznatky a skúsenosti s prácou v aplikácii Knižnica. Bol nápomocný všetkým zamestnancom v rámci archívov na Slovensku, ktorí pracujú v programe Knižnica.

C8. Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť

Na plnení úloh v tejto kapitole sa podieľali viacerí pracovníci archívu. Napriek pandémie koronavírusu sa podarilo realizovať viacero z plánovaných aktivít.

Pracovníci z Prešova, Levoče a Starej Ľubovne sa podieľali na rezortnej výskumnej úlohe, celoslovenskej výstave „Židovský kódex – Temný príbeh histórie“, ktorú pripravilo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky so zámerom ilustrovať jedno z najtragickejších období histórie Slovenska prostredníctvom zachovaných archívnych dokumentov.

Pracovníci z Prešova, Svidníka a Bardejova pripravili v spolupráci s Mestom Stropkov a Krajským múzeom v Prešove výstavu „Stropkov v archívnych dokumentoch – Veľké dejiny malého mesta“.

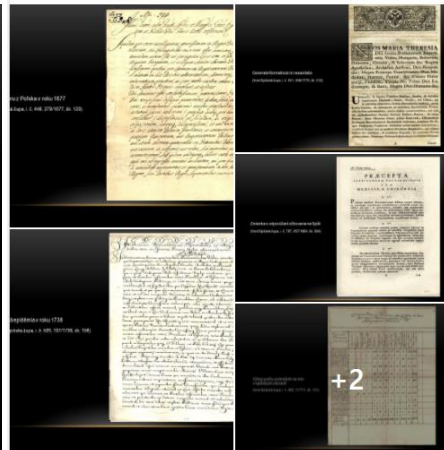
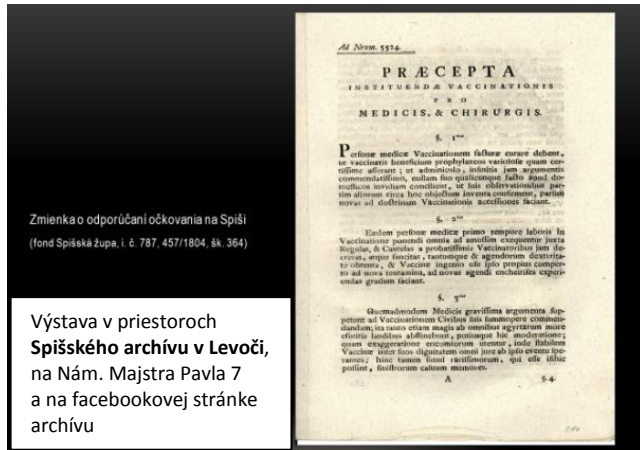

Pandemická situácia na Slovensku priviedla archivárov k prezentovaniu výsledkov výskumov venovaných šíreniu *epidemií v dejinách Slovenska*. V priestoroch archívu a jeho pracovísk pripravili archivári zaujímavé výstavy s aktuálnou tematikou. Zverejnené boli aj formou prezentácie na webovej a facebookovej stránke Štátneho archívu v Prešove – <https://www.facebook.com/statnyarchivvpresove>.

Výstava „Epidémie v archívnych dokumentoch“ na ulici Slovenskej 40

Výstava na ulici Slanskej 31

Modlitba v čase cholery

Obete cholery – lekári a lekárnici

NA CHOLERU V ROKU 1855 ZOMRELI
BUDUCÍMI LEKÁRNIKOVI
AURELOVI VILIAMOVI SCHERFELOVI

LEKÁRNIK Z POPRADU - VELEKÝ
AUREL VILIAM SCHERFEL
(*23. 4. 1835 - †23. 4. 1895)

- mestský chirurg, matkin otec
Jakub Maléter
(*18. 6. 1782 - †23. 10. 1855)
- lekár, matkin brat
Gustáv Viliam Maléter
(*18. 9. 1814 - †15. 9. 1855)
- lekárnik, otec
Jonathan Scherfel
(*18. 12. 1808 - †22. 10. 1855)

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Štátny archív v Prešove, pracovisko Archív Poprad

Właś ardełna pacjenta

na prehladku výstavy
v priestoroch prednáškovej sály

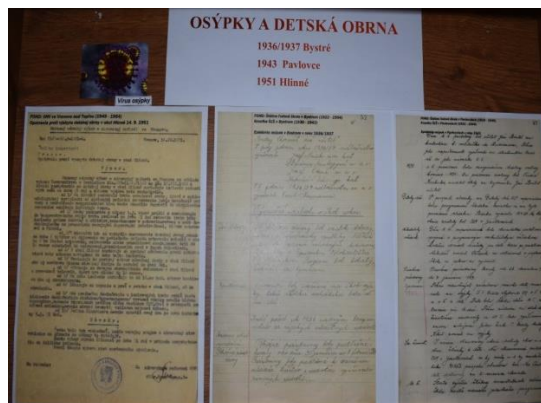
Epidémie a zdravotnícka starostlivosť na Spiši

Výstava v Archíve Poprad

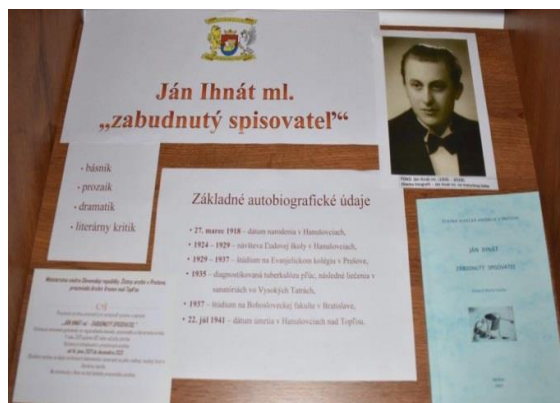
**Výstava v Archíve
Stará Ľubovňa**

NÁKAZLIVÉ OCHORENIA
A
**EPIDÉMIE
V
DEJINÁCH**

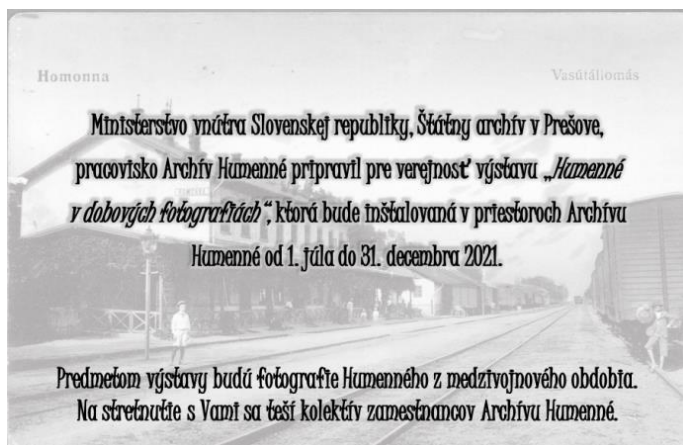
MOR CHRÍPKA CHOLERA
SARLACH BRUŠNÝ TYFUS
OSÝPKY ZÁŠKRT ČERNÝ KAŠEĽ
VARIOLA ČIERNY KAŠEĽ PRASACIA CHRÍPKA
SPANIELSKA CHRÍPKA

V pracovisku Archív Vranov nad Topľou si pracovníci výstavou „*Ján Ihnát ml. – zabudnutý spisovateľ*“ pripomenuli regionálneho básnika, spisovateľa a literárneho kritika.

V Archíve Humennom pripravili výstavu s názvom „*Humenné v dobových fotografiách*“.

Kvôli protiepidemiologickým opatreniam bola výstava „Michalovce do roku 1945“ pripravená v spolupráci so Zemplínskym múzeom v Michalovciach inštalovaná pod holým nebom, na námestí v Michalovciach.

„Deň otvorených dverí“ spojený s výstavou archívnych dokumentov a prednáškou sa podarilo uskutočniť v pracoviskách Spišský archív v Levoči, Archív Svidník a Archív Humenné.

Kvôli dištančnej výučbe žiakov a študentov sa uskutočnilo len niekoľko exkurzií archívu. Prehliadky archívu sa presunuli do elektronického priestoru – formou prezentácie na webovej a facebookovej stránke archívu.

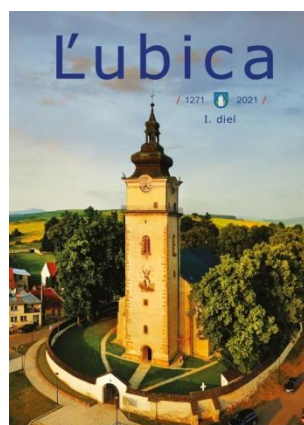
Pracovníci archívu sa venovali aj individuálnej výskumnej a publikačnej činnosti, ktorá je vhodným doplnením kultúrno-osvetovej činnosti archívu. D. Pellová sa venovala výskumu *Pamiatkovej obnovy domu na Slovenskej ulici 44 v Prešove*; A. Mišíková výskumu *Pečati šľachtického rodu z Michaloviec v druhej polovici 17. a začiatkom 18. storočia*; S. Sámelová výskumu *Kúpeľníctva v Levoči*; Z. Kollárová, B. Malovcová, M. Šlampová výskumu *Dejín Ľubice*, Z. Kollárová, B. Malovcová výskumu *Dejín Štrby*, M. Bednárová, Z. Kollárová, B. Malovcová a M. Šlampová výskumu *Dejín Veľkého Slavkova* a Z. Kollárová výskumu *Dejín lekárnictva a zdravotníctva*.

Celkovo sa pracovníci autorsky podieľali na príprave 3 monografií, 2 štúdií, 21 článkov a správ, 5 recenzií, 2 posudkov, 11 príspevkov do odbornej a regionálnej tlače, na webovú stránku archívu, 2 prednášok s historickou tematikou, 1 odbornej konferencie a 3 rozhovorov pre televíziu a rozhlas.

Pracovníčky Archívu Poprad vydali tri monografie: KOLLÁROVÁ, Zuzana - MALOVCOVÁ, Božena. *Štrba a jej dejiny po roku 1945*. Obec Štrba, 2021, 544 s.; KOLLÁROVÁ, Zuzana - MALOVCOVÁ, Božena - ŠLAMPOVÁ, Martina. *Ľubica (1271 - 2021), I. diel*. Kežmarok : Jadro, 2021, 352 s.; KOLLÁROVÁ, Zuzana - MALOVCOVÁ, Božena. *Ľubica (1271 - 2021), II. diel*. Kežmarok : Jadro, 2021, 416 s.

Uvedenie publikácie Štrba

Usilovnosť a nadanie popradských archivárov bola ocenená aj v súťaži Kniha Prešovského samosprávneho kraja, keď s knihou *Liptovská Teplička* získali 2. miesto, v kategórii vedecká literatúra.

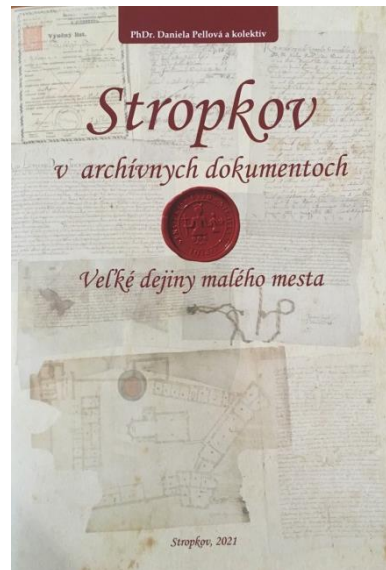
Štúdie vyšli A. Kredatusovej: *Andrej Probstner ml.* do publikácie In nomine civitatis Leucha a Z. Kollárovej: *Z histórie zdravotníctva a lekárnictva v Poprade - Veľkej* v Zborníku venovanom dejinám farmácie.

Autormi článkov alebo správ boli D. Pellová: *Medailón k životnému jubileu Zuzany Kolesárovej*. In Slovenská archivistika, rkp.; *Rozhovor pre noviny Stropkovský expres*; A. Mišíková: *Prvá písomná zmienka o Michalovciach 1244*. In Noviny Michalovčan zo dňa 22. 01. 2021; A. Dopirák: *Medailón k životnému jubileu Blanky Baňasovej*, In Slovenská archivistika; D. Ihnátová: *Výstava "Epidémie v archívnych dokumentoch vo vranovskom archíve"*. In Fórum archivárov, máj - august 2021, roč. XXX., č. 2, str. 25; *Výstava "Ján Ihnát ml. - zabudnutý spisovateľ"*. In Fórum archivárov, máj - august 2021, roč. XXX., č. 2, str. 31; L. Badidová: *Stropkov v archívnych dokumentoch - veľké dejiny malého mesta*; S. Sámelová: *Kúpeľníctvo v Levoči*. In Limka. Informačný magazín mesta Levoča, 2021, č. 4, s. 18-19; *Levočské kúpele - podtatranská perla*. In Limka. Informačný magazín mesta, Levoča, 2021, č. 5, s. 16-17; *Správa o činnosti SDS v roku 2020*. In Z minulosti Spiša 2020, ročník XXVIII, s. 357-360; M. Fekiačová: *Súpis obyvateľov z roku 1869 - prvé moderné sčítanie ľudu*. In Limka. Informačný magazín mesta Levoča, 2021, č. 3, s. 4-5; M. Kurinová: *Z dejín ráhojičstva v Levoči*. In Limka. Informačný magazín mesta Levoča, 2021, č. 5, s. 22; I. Janigová: *Päť písmen na horolezeckom nebi svieti už 100 rokov*. In Tatry, 4/2021, roč. LX, s. 36-39; 5/2021, roč. LX, s. 37-39; Z. Kollárová: *Fórum archivárov - platforma poznávania*. In Fórum archivárov, január - apríl, roč. 30, č. 1, s. 1; *Zabudnutý lekárnik MrPh. Gustáv Schréter z Popradu - Veľkej*. In Slovenský lekárnik 1/2021, s. 14-17; *Vývoj správy mesta Kežmarok od 13. st. do roku 1922*. In Noviny Kežmarok, november 2021, roč. 6, č. 11, s. 19; Z. Kollárová - B. Malovcová: *Z publikačnej činnosti Štátneho archívu v Prešove, pracovisko Archív Poprad počas "kovidového" obdobia v rokoch 2020 - 2021*. In Fórum archivárov, roč. XXX, september - december, č. 3, s. 27-29; B. Malovcová: *Anjel v Kežmarskom znaku už v roku 1463*. In Noviny Kežmarok, september 2021, roč. 6, č. 9, s. 11; K. Guregová: *Z archívnych dokumentov: Československo pomáhalo budovať nemocnicu vo Vietname*. In Asianstyle.cz.

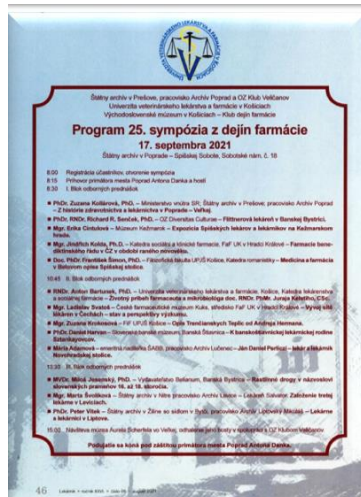
Recenzie pripravili - A. Mišíková na zborník: *LIBER – VERBUM – MONUMENTUMQUE IV. (Pretiosa quam sit sanitas morbus docet: osveta – zdravotníctvo – knižná kultúra)*. Ed. Marcela Domenová. Prešov: Štátna vedecká knižnica v Prešove 2021. 140 s.; *Od prameňov viery k dejinám cirkvi III*. Eds. Marcela Domenová - Ján Džujko. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, 2021, rkp.; L. Dzurilla anotáciu knihy *Putovanie dejinami Spiša* pre zborník *Z minulosti Spiša*, rkp.; M. Bednárová na knihu *MRÍŽOVÁ, Mária - KARÁCSONYOVÁ, Elena. Moderná správa registratúry. Príručka správcu registratúry*. Nováky : Asociácia správcov registratúry, 2019, 322 s. ISBN-978-80-570-0852-1. In Slovenská archivistika, roč. 51, 2021, č. 1, s. 122-123.; Z. Kollárová na *Archiwista Polski 2020/1*. In Slovenská archivistika, roč. 51, 2021, č. 2, s. 202-204.

Posudky pripravili: B. Malovcová na *BARTUNEK, Anton - SENČEK, Richard (edts.). 25. sympóziium z dejín farmácie*. Zborník prednášok z 25. sympózia z dejín farmácie konaného pri príležitosti 185. výročia narodenia a 125. výročia úmrtia lekárnika Viliama Aurela Scherfela dňa 2. októbra 2020 v priestoroch štátneho archívu v mestskej časti Popradu - Spišskej Sobote. Banská Bystrica 2021.; Z. Kollárová na *KRIVOŠOVÁ, Janka. Reformácia na Slovensku v obrazoch*.

Rôzne príspevky na webovú stránku archívu a do odbornej tlače pripravili: A. Kredatusová: *Životné jubileum Agnesy Žifčákovej*. In Slovenská archivistika 1/2021, ročník 51, s. 208; K životnému jubileu PhDr. Františka Žifčáka. Pre Slovenskú archivistiku, rkp.; A. Mišíková: *Prezentácia o Štátnom archíve v Prešove* (web archívu); *Matričné zápisy o narodení a úmrtí Jána Adama Raymana (1692 – 1770)* (web archívu); *Najstarší súpis daňových poplatníkov mesta Prešov z roku 1428* (web archívu); *Sfragistické pamiatky – pečať Františka II. Rákocziho z roku 1705* (web archívu); *Východoslovenské roľnícke povstanie v lete roku 1831* (web archívu); *Kurucká prísaha v slovenčine z roku 1705* (web archívu); K. Zahorská: *Svadobné oznámenie Jána Bayera a Márie Pomariusovej z roku 1672* (web archívu); M. Novosádová: *Anotácia ruského vedeckého časopisu Otečestvennyje archivy 1 - 6, 2020.*; D. Pellová: *Katalóg k výstave Stropkov v archívnych dokumentoch*.

Prednášky pripravili Z. Kollarová *Z histórie zdravotníctva a lekárnictva v Poprade-Velkej* a pracovníci Archívu Humenné pri príležitosti *Dňa otvorených dverí*. Odbornú konferenciu venovanú dejinám farmácie s názvom *25. sympózium z dejín farmácie* pripravila Z. Kollarová.

Rozhovory do Rádia Regina Košice poskytli D. Pellová na vernisáži výstavy *Stropkov v archívnych dokumentoch - Veľké dejiny malého mesta* a pracovníci Archívu Vranov nad Topľou o prezentácii realizovaných výstav v archíve.

Rozhovory pre viaceré televízie poskytli: D. Pellová v relácii *Tiene ruín - Prešovská vodáreň*; Z. Kollárová po prezentácii monografie *Dejiny Ľubice* pre TV Ľubica a B. Malovcová v relácii *V Kežmarku našli tajomný pergamenový odkaz vo fľaši* pre RTVS, TV Markíza, JOJ, TA3 a TV Kežmarok o nájdení časovej kapsule pri rekonštrukcii Reduty v Kežmarku. Dokumenty z rokov 1815 a 1817 nájdené v sklenenej fľaši odovzdalo mesto Kežmarok do úschovy Archívu Poprad.

C9. Organizačná a riadiaca a hospodársko-administratívna práca

Organizačnej a riadiacej práci sa venovala riaditeľka archívu a vedúci oddelení a pracovísk. V obmedzenej miere sa zúčastňovali pracovných porád riaditeľov archívov, porád riaditeľky archívu s vedúcimi a porád vedúcich s pracovníkmi. Riadili a kontrolovali plnenie zadaných úloh. Posudzovali vypracované projekty, archívne pomôcky a opisy archívnych fondov. Podieľali sa na tvorbe plánu a výkazu práce, editovaní webovej stránky archívu. Poskytovali odborné konzultácie bádateľom. Viedli personálnu agendu. Vypracovali podklady k zabezpečeniu práce z domu tak, aby neovplyvnila chod archívu.

Všetci zamestnanci sa zúčastnili pracovných porád s vedúcimi oddelení a pracovísk archívu a vzdelávacích aktivít organizovaných zamestnávateľom. Napr. v pracovisku Archív Poprad sa uskutočnili školenia vedené lektormi z odboru archívov a registratúr MV SR *Elektronický archív Slovenska*, *Tvorba a aplikácia archívnych pomôcok* a odborné školenie *k predarchívnej starostlivosti*. Niektorí zamestnanci sa zúčastnili školení BOZP a PO, na odborných porádach, zasadnutiach odborných komisií, vedeckých konferenciách a seminároch. Napr. na *XXIV. Archívnych dňoch v Slovenskej republike*, ktoré sa konali 20. mája 2021 vo forme online webinára.

Spolupráca s Centrom podpory v Prešove a jeho jednotkami

Riaditeľka archívu a vedúci oddelení a pracovísk spolupracovali s kolegami z Centra podpory v Prešove (CP) a jeho jednotkami a riešili rôzne materiálno-technické potreby.

V **Štátnom archíve v Prešove**, prešla budova na Slanskej 31 menšou rekonštrukciou strešnej krytiny v súvislosti s opravou susediacej budovy kostola, ktorú realizoval a financoval stavebník. Následkom pôsobenia prírodných síl nastalo poškodenie elektrickej sústavy v budove. To si vyžiadalo výmenu masívneho elektrického ističa (DEON), ktorú realizovalo CP.

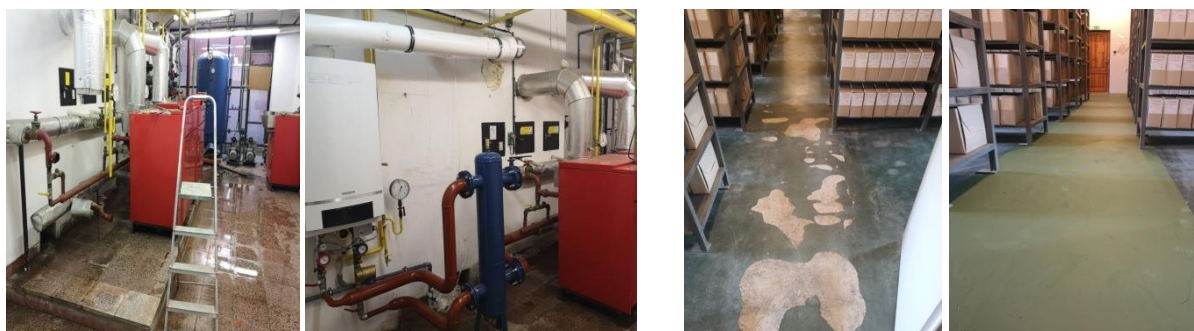
Opotrebovaním a zastaraním bolo nevyhnutné vymeniť niekoľko prietokových ohrievačov vody, menších elektrických ističov a stýkačov a vyriešiť niekoľko menších elektrických, vodárenských a technických opráv. Všetky opravy a výmeny promptne realizovalo CP. V jeseni bola realizovaná úprava prístupovej plochy k objektu archívu s vytvorením chodníka a cestnej štruktúry. Objekt Slanská 31 je v dobrom technickom stave s platnými revíznymi a technickými kontrolami všetkých technických, elektrických a pomocných súčastí a zariadení. Fasáda objektu je na konci životnosti a v dohľadnom čase bude riešená jej obnova. Interiér budovy bol čiastočne obnovený novým maliarskym náterom. Bádateľňa a tri kancelárske miestnosti boli vynovené maliarskym náterom a položením novej podlahovej krytiny. Uvedené rekonštrukčné činnosti budú CP realizované aj v nasledujúcom období.

V **Spišskom archíve v Levoči** sa kvôli dlhodobému (niekoľkoročnému) problému s unikajúcou vodou z objektu č. 7 do susedného domu urobila výmena časti vodovodného potrubia v pivnici cez sklad na druhé poschodie. Podobný problém sa vyriešil aj budove č. 61.

V **Archíve Bardejov** bola v novembri 2021 Centrom podpory v Prešove zrealizovaná čiastočná výmena 1 ks plynového kotla Viadrus za závesný kondenzačný kotol značky Buderus. V spolupráci s Centrom podpory Prešov, jednotky podpory Bardejov boli odstránené niektoré nedostatky ako hygienické povrchové úpravy podláh a stien vo vstupných priestoroch a depote archívu.

V **Archíve Humenné** boli dve nefunkčné pece vymenené za konektory (v kanceláriách zamestnancov). Kompletne sa zrekonštruovala miestnosť, v ktorej sa pôvodne nachádzala archívna knižnica, v súčasnosti táto miestnosť slúži na porady, školenia, exkurzie a pod.

Boli vymaľované štyri kancelárie zamestnancov a došlo k menšej obmene kancelárskeho nábytku vo vstupných priestoroch archívu. K ďalšiemu zlepšeniu pracovných podmienok a ochrany archívnych dokumentov malo dôjsť v lete 2021, kedy boli naplánované úpravy mestskej budovy, v ktorých sídli časť archívu (maľovanie spoločných priestorov a strechy a ďalšia výmena okien), k čomu žiaľ nedošlo.

V **Archíve Poprad** vykonalo Centrum podpory v Prešove opravu omietok v budove č. 20 (inšpekčné izby a depot). Tiež museli odstrániť haváriu vody v archíve, v dôsledku ktorej bol zaplavený depot (miestnosť č. 104). Vedúca pracoviska zabezpečila presťahovanie archívnych dokumentov za účasti archivárov zo ŠA PO do depotu na Okresnom úrade v Poprade. Spolupráca s CP Prešov - Jednotkou podpory v Poprade je v rámci bežných činností dobrá (kosenie, výmena žiaroviek, drobné opravy a i.).

V **Archíve Stará Ľubovňa** okrem bežných údržbárskych prác, ktoré zahŕňali aj opravu kanalizácie, kontrolu komínov, revíziu kotolne a hasiacich prístrojov, dodala Jednotka podpory Stará Ľubovňa počas pandémie dva germicídne žiarice, osobné ochranné prostriedky a dezinfekciu. Pre novú pracovníčku zabezpečilo Centrum podpory Prešov počítač.

V **Archíve Svidník** bola opravená brána a oplotenie objektu a vykonané práce na údržbe pozemku.

V Archíve Vranov nad Topľou sa realizovali, aj vďaka ochote zamestnancov CP v Prešove a JCP vo Vranove nad Topľou, rekonštrukcia odpadovej kanalizácie (dvorný trakt a depot č. 2) a zaizolovanie strechy v miestach presakovania dažďovej vody (dvorný trakt).

Hospodársko-administratívnu prácou sa zaoberali aj zamestnanci archívu – realizácia úloh vyplývajúcich zo spolupráce s CP, starostlivosť o služobné vozidlá archívu, evidencia jász, evidencia v IS Fabasoft, evidencia dochádzky a stravných lístkov, inventarizácia majetku ŠA PO, činnosti súvisiace s bádateľskou a správnu agendou, prepisy rukopisných a strojopisných archívnych pomôcok, vyhotovovanie delimitačných protokolov, reverzov, vedenie personálnej agendy, aktualizácia agend PO a BOZP a iné.

Počet spisov a záznamov podľa útvarov za rok 2021

<i>Organizačný útvar</i>	<i>Počet spisov</i>	<i>Počet záznamov</i>
SAPO (Štátny archív v Prešove)	819	1667
SAPO1 (Oddelenie spracúvania archívnych dokumentov)	38	70
SAPO2 (Oddelenie služieb verejnosti)	815	1650
SAPO3 (Spišský archív v Levoči)	648	1055
SAPO4 (Archív Bardejov)	609	1191
SAPO5 (Archív Humenné)	784	1586
SAPO6 (Archív Poprad)	536	1111
SAPO7 (Archív Stará Ľubovňa)	397	820
SAPO8 (Archív Svidník)	268	576
SAPO9 (Archív Vranov nad Topľou)	439	953
Spolu za: SAPO (ŠTÁTNY ARCHÍV V PREŠOVE)	5353	10679

Na záver by som sa chcela poďakovať odboru archívov a registratúr MV SR za odbornú pomoc a cenné rady, kolegom z iných archívov a z Centra podpory v Prešove za spoluprácu a vedúcim oddelení a pracovísk a všetkým zamestnancom Štátneho archívu v Prešove za odvedenú prácu v roku 2021.

V Prešove 04.02.2022

Mgr. Ľubica Kováčová
riaditeľka